HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

נפל לגו חלא מאי. מי אמרינן החומץ טעמו קשה ואין השרץ מפיגו לתת בו טעם: **אימרטוטי אימרטט.** לתחיכות דקות קטנות ושרץ איסורו [ס] בכעדשה כטומאתו וחייסינן דלמא בולע מחיכות שרץ בהדי חומץ: **בחמשין.** כיון דחומץ טעמו קשה לא בעי שתין לבטוליה דאפילו בחמשין לא יהיב ביה טעמא: ה"ג **וכן כל איסור שבתורה.** בששים. וכן הלכה רווחת בישראל דמין בשאינו מינו בששים (ו) [פ] חוץ מחמץ **אבל** מין במינו מוקמינן בפסחים (דף ג.) הלכתא במשהו כרב וטעמא משום דכל איסורין שבתורה מין במינו במשהו כרב ובחמץ גזירה שאינו מינו אטו מינו: **מתני' אם היה בחזקת המשתמר.** מפרש בגמרא שאע"פ שהפליג ישראל מן העובד כוכבים מיל אם לא הודיעו שהוא מפליג מותר דמירתת עובד כוכבים כל שעתא השתא אתי: **ואם הודיעו שמפליג.** שמתרחק וחביות סתומות היו: **שיעורו בדי שישתוש ויסתום ויגוב.** אם שהה כדי שיקוב העובד כוכבים נקב במגופת החבית ויחזור ויסתום הנקב ותיבש הסתימה אסור: **רשב"ג אומר.** אינו נאסר אלא עד שישהא כדי שיפתח את כל מגופת החבית ול"א לנוטלה שלא תשבר כולה: **ויגוף.** ויעשה מגופה אחרת חדשה: **ויגוב.** ותיבש אבל לשתימת חור לא מששו משום דמינכרא. ושתוש לשון שתוש העין (במדבר כד) עין פתוחה לשפיר חזי: **המניח יינו בקרון או בספינה.** עם העובד כוכבים: **והלך.** ישראל בקפנדריא דרך קלרה: **ונכנס למדינה ורחץ.** במרחץ מומר כיון דעובד כוכבים לא ידע דשהי מרתת ולא נגע: **דולנקי.** משנויי"ר: **מה שעל השולחן אסור.** דמימר אמר עובד כוכבים זה ישראל זה זמנני לאכול ולשתות ונגע: **שעל הדולנקי מותר.** דאין מוכן לסעודה זו: **ואם אמר לו הוי מוזג ושותה.** הואיל וחזק את ידיו בדשות במקלת סמכא דעתיה ונגע בכוליה: **חביות פתוחות.** שבבית אסורות: **סתומות מותרות.** עד שישהא שיפתח ויגוף ויגוב וסתמא כרבן שמעון מדלא קתני שישתוש: **גמ' מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא.** הא קא [ז] חזו להו דנגע דקתני טעונין טהרות והני לאו חביות נינהו שיהו סתומות: **במטהר חמריו.** שהטילון ומגען טהור: **על מגע חבירו.** הפוגע בו בדרך ולא נטהר לכך: **רישא נמי.** כיון שהפליג איכא למיחש הכי: נבא לתף בשאר שרצים פגם מותר אי משום דלשבוחי קמשבח ול"ת וליפשוט ליה טעמיה דרב מההיא דפ"ק דחולין (דף ח: ושם ד"ה השוחט) השוחט בסכין של עובדי כוכבים רב אמר קולף ושמואל אמר מדיח ואע"ג דסתם כלי עובדי כוכבים אינם בני יומן דהשתא הוי לפגם וי"ל דהתם מיירי בידוע שנשתמשו בו ביום ול"ג התם טעמא משום שמנונית דאיסור הנדבק בדופני הסכין שהוא בעין והוי לשבח גם כשאינו בן יומו ול"ת מאי קאמר הכא לא ידענא אי אשבוחי משבח ליטעמיה קפילא אראמא וי"ל דשמא עכברא בשיכרא מחזק את השכר ומחמצו והשתא כשנתחזק השכר אין ידוע אם מחמת השכר עצמו וקי"ל כרבא דאמר נותן טעם לפגם מותר אף בשרצים ונפקא מינה דכשאינו בת יומו וכיולא בו מותר אף בשרצים: **איבעיא** להו נפל לגו חלא כו'. ול"ת מ"ש משאר איסורין כמו בשיכרא וי"ל משום דאלא חזק מאד ואגב מורפיה נותן טעם לשבח כמו גבי מילתיה או דלמא מעט (ח) השרץ נגד המשקה ול"כ אין לנו לאסור כל כך ולכך היה שואל מה יהיה ממנו: **ההוא אימרטוטי אימרטט.** יש לתמוה עכשיו היאך אנו אוכלים דבש דבורים והלא רגלי הדבורים מעורבים בדבש ואף על גב דהוי פגם מ"מ השרץ עצמו דאיפגם מיתסר לכ"ע לכ"ג לר"ת דודאי רגלי הדבורים כיון דעצמות בעלמא נינהו מותרים דהא העצמות טהורים דתנן במס' [ו] (טהרות פ"ח) עצמות החמור וטהורות ורגלי הדבורים כעצמות החמור והא דאמרי' [ז] אבריה אין להם שיעור אפילו פחות מכזית מן המת ופחות מכעדשה מן השרץ היינו לענין טומאה וכגון דאיכא בשר עליה הא לאו הכי טהורין ולענין אכילה שפיר דמי: **סבר** לשעורי בק"א אמר לא גרע מתרומה כו'. תימה נהי דתרומה נינהו [ט] כשהוא בקדרה בדבר לח בטלה בס' כדאמר פרק גיד הנשה (חולין דף צ:). קדירה שבשל בה תרומה לא יבשל בה חולין ואם בשל בנ"ט וי"ל דס"ל כיון שטעמו חזק בשכר יש לדמותו לתרומה לדבר יבש ול"ת אמאי לא בטיל באחד ומאתים כמו ערלה וכלאי הכרם וי"ל דשאני התם משום דהוו איסור הנאה לכך לא יצאין מידיה שרצים דשרו בהנאה אבל תרומה שרי בהנאה: **כתבלין ופלפלין דלא בטיל טעמייהו.** לא בס' ולא בק' שהרי מעט תבלין נותן טעם בקדרה גדולה אבל אין לומר דלא בטיל כלל דהא בהדי נותן טעם חשבינן ליה ולא בהדי

נפל לגו חלא מאי א"ל רב הילל לרב אשי הוה עובדא בי רב כהנא ואסר רב כהנא א"ל ההוא אימרטוטי אימרטט רבינא סבר לשעורי במאה וחד אמר לא גרע מתרומה דתנן [א]תרומה עולה באחד ומאה א"ל רב תחליפא בר גיזא לרבינא דלמא כתבלין של תרומה בקדירה דמי דלא בטיל טעמייהו רב אחאי שיער בחלא בחמשין רב שמואל בריה דרב איקא שיער בשיכרא בשיתין [ב]והלכתא אידי ואידי בשיתין [ג]וכן כל איסורין שבתורה: **מתני'** [ד]עובד כוכבים שהיה מעביר [ה] עם ישראל כדי יין ממקום למקום אם היה בחזקת המשתמר מותר אם הודיעו שהוא מפליג כדי שישתוש ויסתום ויגוב רשב"ג אומר [ה]כדי שיפתח את החבית ויגוף ותיגוב: המניח יינו בקרון או בספינה והלך לו בקפנדריא [ו] נכנס למדינה ורחץ מותר אם הודיעו שהוא מפליג כדי שישתוש ויסתום ויגוב רשב"ג אומר [ז]כדי שיפתח את החבית ויגוף ותיגוב: [ח]המניח עובד כוכבים בחנות אע"פ [ט] שיצא ונכנס מותר ואם הודיעו שהוא מפליג כדי שישתוש ויסתום ויגוב רשב"ג אומר [ז]כדי שיפתח את החבית ויגוף ותיגוב: [י]היה אוכל עמו על השולחן והניח לגינין על השולחן ולגין על [יא]הדולבקי והניחו ויצא מה שעל השולחן אסור שעל הדולבקי מותר ואם אמר לו הוי מוזג ושותה אף שעל הדולבקי אסור [יב]חביות פתוחות אסורות סתומות מותרות כדי שיפתח ויגוף ותיגוב: **גמ'** היכי דמי בחזקת המשתמר כדתניא [יג]הרי שהיו חמריו ופועליו טעונין טהרות אפילו הפליג מהן [יד] יותר ממיל טהרותיו טהורות ואם אמר להן לכו ואני בא אחריכם כיון שנתעלמה עינו מהם טהרותיו טמאות מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר [טו] רב יצחק רישא במטהר חמריו ופועליו לכך אי הכי סיפא נמי אין עם הארץ מקפיד על מגע חבירו אי הכי אפילו רישא נמי נימא הכי אמר רבא

בבא

עין משפט
נר מצוה

א [מתי' פי"ג מהל' תרומות הל' ט]:
עב ב מתי' פט"ו מהל' מאכלות אסורות הלכה לא סמג לאוין קמא טוש"ע י"ד סי' קד סעיף ט:
עג ג מתי' שם הל' ו סמג שם טוש"ע י"ד סי' לח סעיף ט:
עד ד ה ו ז מתי' שם פי"ב הלכה טז יח סמג לאוין רמח טוש"ע י"ד סי' קכט ס"ק:
עה ח ט מתי' שם הלכה יח טוש"ע שם סעי' ז:
עו י מתי' פי"ג מהל' משכב ומושב הלכה ה וע"ש בכ"מ:

מסורת הש"ס

(א) תרומות פ"ד מ"ז, (ב) חולין ג. [ושם איתא המניח עובד כוכבי בחנותו וישראל יושב ונכנס מוכר], (ג) [גיר' ערוך הלפקי פירוש כלי עץ שמניח בו כלי של יין וכן גירסת הרב מברטנורא], (ד) תוספתא דטהרות פ"ו ה"ז], (ה) רש"ל אבל מין במינו במשהו חוץ ממחמץ דאפי' בשאינו מינו מוקמינן, (ו) [ל"ל יתיס פ"ד מ"ו], (ז) [תוספות פ"ח מ"ז ד"ה מעבילה טו: ונדה מג:], (ח) גי' רש"ל,

גליון הש"ס

רש"י ד"ה אימרטוטי וכו' בבעדשה. ע' יומות דף קיד ע"ב תוס' ד"ה משום:

הגהות הב"ח

(א) במשנה עובד כוכבים שהיה מעביר לישראל כל"ל ותיבת עם נמחק: (ב) שם ונכנס למדינה: (ג) שם אע"פ שיוצא ונכנס: (ד) גמ' הפליג מהן (יותר ממיל) תא"מ וע"ב ואלפסי והאשרי"י והרמב"ם גורסים כדי מיל: (ה) שם אמר רבי יצחק נפחא ריש"א במטהר: (ו) רש"י ד"ה ה"ג וכן וכו' דמין בשאינו מינו בששים אבל מין במינו במשהו חוץ מחמץ דאפילו בשאינו מינו מוקמינן בפסחים הלכתא במשהו כל"ל: (ז) ד"ה מאי שנא וכו' הא קא חזינא להו דנגעו דקתני: (ח) תוס' ד"ה איכעיא וכו' אי דילמא מעט הוא שבח השרץ: (ט) ד"ה סבר וכו' דתרומה נינהו מ"מ כשהוא בקדרה: (י) ד"ה היכי דמי וכו' דאפרכה מדקתני סיפא ואם הודיעו שהוא מפליג אסור וכו' מדתני בחזקת המשתמר דאי ר"ל כגון שלא הודיעו וכו' אפאי שלא הודיעו: (כ) ד"ה מאי שנא וכו' דמ"מ ליתסר ולא דמי:

לעזי רש"י

משנויי"ר [מישטיי"ר]. ארון כלים.

מוסף רש"י

אע"פ שיצא ונכנס מותר. מסתפי עובד כוכבים דלמא אתי ישראל ולא נגע (חולין ג.). הרי שהיו חמריו ופועליו. עמי הארץ, טעונין טהרות. כגון יין בחביות של חרס וזן אין נוגעין בתוכן וכלי חרס אינו מיטמא מגבו, אפילו כו' טהרותיו טהורות. ואין חוששין שמא נגעו, דכיון דלא הודיעו שהוא מפליג, כל שעתא קברי השתא אתי (חגיגה כ:).

אוסרין במשהו כדקאמר לעיל (דף סו.) תבלין של שלשה שמות אסור ומצטרף כו': **שיער** בחלא בחמשין. תימה מ"ש דלעיל רוצה להחמיר בו אפילו יותר מס' וק' וכאן מיקל בו וי"ל משום דקסבר דבחלא לא אשבח כ"כ כמו בשיכרא: **אידי** ואידי. פי' בשיכרא וחלא בשיתין בה"ג ובירושלמי קאמר דשרץ לא בטיל כי אם באלף ותלמודינו עיקר דבטל בששים כשאר איסורים: **היכי** דמי בחזקת המשתמר **בדתני'** הרי שהיו חמריו כו'. דמתוקמא בגא להם דרך עקלתון וה"ג הכא כגון שיבא לו דרך עקלתון ותימה מאי בעי היכי דמי והא מדקתני סיפא ואם הודיעו שהוא מפליג מכלל דרישא בלא הודיעו שמפליג והיינו חזקת המשתמר דיליה וי"ל דאדרבה מדקתני סיפא ואם הודיעו (י) אסור משמע ליה דא"כ רישא דתני בחזקת המשתמר היינו שימור חשיב טפי מלא הודיעו שמפליג מדתני בחזקת המשתמר ואי ר"ל כגון [יא] [שלא] שהודיעו שמפליג ליתתוק מלישנא דבחזקת המשתמר ומכללא דסיפא שמעינן ליה אלא ודאי בא לומר שאף לא הודיעו שמפליג יש לחוש בדבר כיון שרואהו העובד כוכבים שמתרחק ותדע דצריך שם חזקת שימור אחר וקבעי מאי הוי ומשני דתניא כו' כגון שיוכל לבא עליו דרך עקלתון: **מאי** שנא רישא ומאי שנא סיפא. פי' דרישא אמאי לא הוי טהרותיו טמאים כמו בסיפא ול"ת ליתני ליה דרישא מיירי בלא הודיעו שהפליג ולכך שרי דתניא אם הניחו בחזקת המשתמר מותר והיינו כשלא הודיעו שהפליג ותירץ רש"י דלא דמי למתני' דהא מיירי בטהרות כגון פירות שהוא מחזיק בידיו ונוגע בהם בכל שעה ולכך פריך דאין לחלק ומ"מ קשה דלוקמא בחביות ולא תקשי מידי דהא טהרות משמע נמי בחביות ועוד קשה דאי מיירי כמו שפירש הקונטרס א"כ לא הוה ליה למיפרך מרישא לסיפא אלא הוה ליה למיפרך מרישא מייתי ודיה בהדיא מ"ט דרישא טהרותיו טהורות כיון שהוא מחזיק בו ונוגע בהם כדפ"ה לכ"ג לר"י דלעולם מיירי בחביות מיהו בפתוחות שקל ליגע בהן לכך לא מצי לשנויי בלא הודיעו שהפליג (ב) מ"מ ליתסר ולא דמי למתני' דשרי גבי יין בלא הודיעו שהפליג דמתני' מיירי בחביות סתומות ול"ת אכתי לוקמא בסתומות כמו מתני' ולא תקשה רישא לסיפא וי"ל דעל כרחך לא מיתוקמא בריישא בסתומות מדקתני כיון שנתעלמו ממנו טהרותיו טמאות ואי בסתומות הא בעינן כדי שישתוש ויסתום ויגוב אף בהודעה שהפליג כדקתני במתניתין:

היה